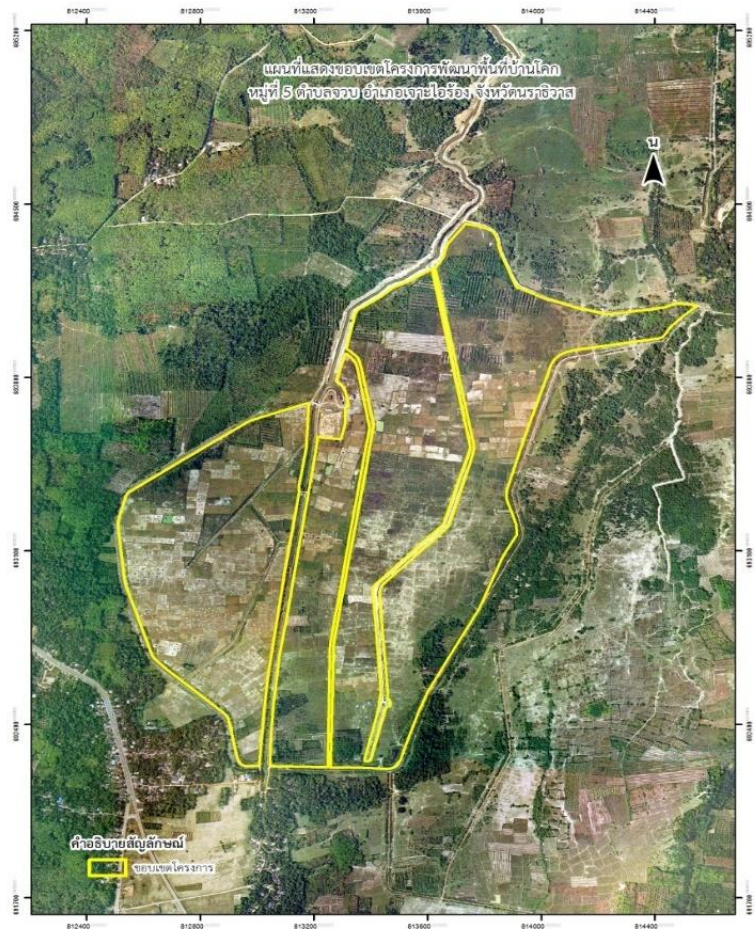

โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคก

หมู่ ๕ ตำบลจวบ อำเภोजะเอย์ จังหวัดนราธิวาส

๑. ข้อมูลทั่วไป

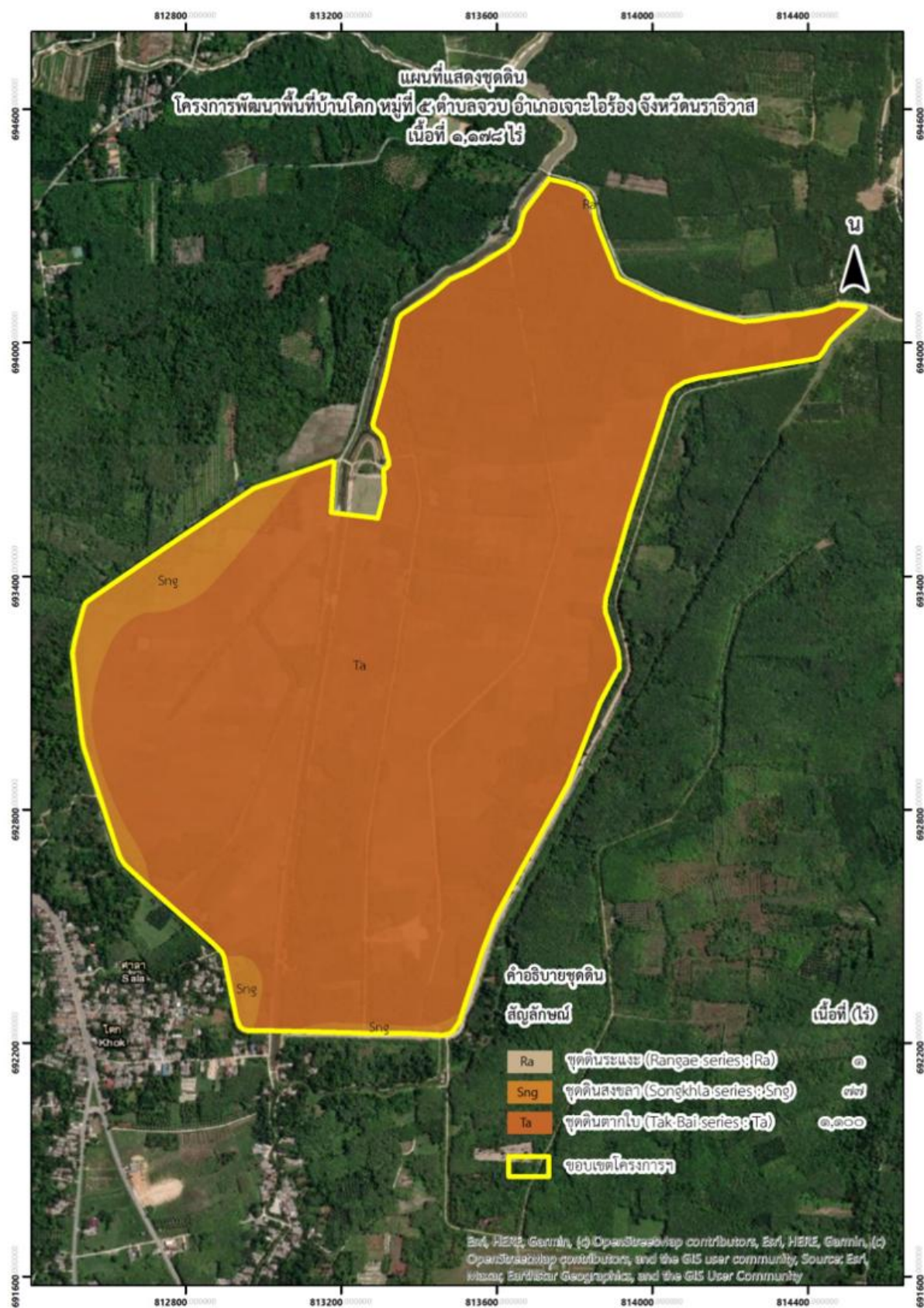
โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคก เป็นโครงการหนึ่งในโครงการฟื้นฟูและพัฒนาการเกษตร ในเขตลุ่มน้ำบางนรา ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ ตำบลจวบ อำเภोजะเอย์ จังหวัดนราธิวาส เนื้อที่ ๑,๑๗๘ ไร่ ปัจจุบันมีประชากรทั้งหมด ๑๐๖ ครัวเรือน ๓๒๙ ราย นับถือศาสนาอิสลาม สถานที่สำคัญ มัสยิดดารุลอูลูม โรงเรียน ตาดีกาดารุลอูลูม ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านบ้านโคก โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้เข้าไปดำเนินการพัฒนาพื้นที่ส่วนที่เป็นพื้นที่ลุ่มเพื่อให้เกษตรกรสามารถปลูกข้าวได้ โดยได้ส่งเสริมการทำนาและปลูกพืชผัก พืชไร่ และไม้ผล เกษตรกรได้มีองค์ความรู้ด้านการเกษตร ด้านการบริหารจัดการพื้นที่หลากหลายรูปแบบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้จัดการกับพื้นที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. สภาพพื้นที่

โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคก สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มและพื้นที่ลุ่มต่ำมีน้ำท่วมขัง ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียว ประกอบด้วยชุดดิน จำนวน ๓ ชุด แบ่งเป็น ชุดดินระแงะ ชุดดินสงขลา ชุดดินตากใบ ดังนี้

ชุดดิน	ลักษณะของชุดดิน	ภาพหน้าตัดดิน
ชุดดินระแงะ (Ra)	ดินเป็นดินเปรี้ยวจัดหรือดินกรดกำมะถัน เนื้อดินเป็นดินร่วนถึงดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินบนมีสีดินเป็นสีดำหรือสีเทาปนสีดำ ดินล่างเป็นสีเทา และมีจุดประสีเหลือง สีน้ำตาล และดินล่างในช่วงความลึกประมาณ ๖๐-๘๐ เซนติเมตร เป็นดินเลน สีเทาปน น้ำเงิน ที่มีสารประกอบของกำมะถันสูง เมื่อแห้งจะแปรสภาพให้กรดกำมะถัน ทำให้ดินเป็นกรดจัดมาก ดินในกลุ่มนี้ถ้าจะใช้ทำนาจำเป็นต้องมีวิธีการจัดการดินและจัดระบบชลประทานที่เหมาะสม	
ชุดดินสงขลา (Sng)	ดิน เป็นดินลึกลับมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีเทาและมีจุดประสีน้ำตาลหรือสีเหลืองตลอดชั้นดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด (pH ๔.๕ - ๕.๕) ตลอดหน้าตัดดิน	
ชุดดินตากใบ (Ta)	ดิน เป็นดินลึกลับมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้งหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง มีสีเทา ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งหรือดินร่วนปนดินเหนียว มีสีเทามีจุดประสีน้ำตาลตลอดชั้นดินและอาจพบจุดประสีแดงในดินชั้นล่างถัดลงไป อาจพบชั้นดินตะกอนน้ำทะเลในระดับความลึก ที่ลึกกว่า ๑๒๕ ซม. ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง (pH ๔.๕ - ๖.๐)	

๓. การส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้สำรวจข้อมูลกิจกรรมการดำเนินงานที่เข้าไปส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ให้แก่เกษตรกรบ้านโคก ตั้งแต่ปี ๒๕๔๖-๒๕๖๗ ทั้งการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ การปรับปรุง แปลงนา การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ อาทิ การฝึกอบรมวิชาชีพ การสาธิตในพื้นที่ ตลอดจนการศึกษาเรียนรู้ดูงานในพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาพื้นที่การเกษตรของตนเองและประกอบอาชีพการเกษตรอย่างยั่งยืนและพึ่งตนเองได้ โดยเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในกิจกรรมต่างๆ เพื่อการพัฒนาอาชีพ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ดังนี้

๓.๑ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- ๑) เกษตรกรได้รับการพัฒนาพื้นที่โดยการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำทำการเกษตรแบบผสมผสานในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด เนื้อที่ ๗ ไร่ จำนวน ๓ ครัวเรือน
- ๒) เกษตรกรได้รับการพัฒนาพื้นที่โดยการปักคันทนา เนื้อที่ ๑๐๒ ไร่ จำนวน ๒๖ ราย และไถเตรียม เนื้อที่ ๙๔๘ ไร่ จำนวน ๑๐๖ ครัวเรือน
- ๓) เกษตรกรได้รับการพัฒนาพื้นที่โดยการก่อสร้างและซ่อมแซมเส้นทางลำเลียง จำนวน ๓.๕ กิโลเมตร
- ๔) เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด เนื้อที่ ๑๐๒ ไร่ จำนวน ๒๐ ครัวเรือน
- ๕) รมรงค์โดยการปลูกหญ้าแฝกบนขอบถนนไหล่ทางริมคลองสาธารณะ จำนวน ๖๕๐,๐๐๐ กล้า

๓.๒ อบรมหลักสูตร

- ๑) เกษตรกรได้รับการอบรมด้านการปรับปรุงดินเปรี้ยว จำนวน ๕๓ ราย
- ๒) เกษตรกรได้รับการอบรมการเลี้ยงสัตว์ปีก จำนวน ๑๐ ราย
- ๓) เกษตรกรได้รับการอบรมการเลี้ยงปลาในกระชัง จำนวน ๓ ราย
- ๔) เกษตรกรได้รับการอบรมการเลี้ยงปลาในบ่อดินเปรี้ยว จำนวน ๑๕ ราย
- ๕) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกพืช ผักพืชไร่ ไม้ผล และอ้อยคั้นน้ำ จำนวน ๓๖ ราย

๓.๓ การสาธิตในพื้นที่

- ๑) เกษตรกรได้รับการสาธิตการให้น้ำระบบท่อ เพื่อให้มีน้ำใช้ในแปลงเกษตร จำนวน ๒ ราย
- ๒) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดินก่อนการปลูกพืช จำนวน ๔๐ ราย
- ๓) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้วัสดุปุ๋น (ปุ๋นขาว หินปูนฝุ่น โดโลไมท์) เพื่อปรับปรุงดินในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด จำนวน ๕๓ ราย
- ๔) เกษตรกรได้รับการสาธิตการทำ/การใช้ปุ๋นหมักและน้ำหมักชีวภาพ จำนวน ๖๕ ราย

๓.๔ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

- ๑) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงดิน (ปุ๋นขาว โดโลไมท์ หินปูนฝุ่นปุ๋นหมัก พืชปุ๋นสด) เพื่อใช้ปรับปรุงดินเปรี้ยว เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินในแปลงเกษตรสำหรับการปลูกพืชผัก พืชไร่ และไม้ผล จำนวน ๕๓ ครัวเรือน
- ๒) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว (สีบูกันตัง ๕) และปุ๋นเคมีสูตรต่างๆ จำนวน ๖๐ ครัวเรือน
- ๓) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืช จำนวน ๓๒ ครัวเรือน

๔) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืช (ต้นพันธุ์มะพร้าว น้ำหอม ฝรั่ง แป้นสีทอง เงาะโรงเรียน ส้มโอขาวทองดี แก้วมังกร เสาวปูน แก้วมังกร ท่อนพันธุ์อ้อย) เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณบ้านและพื้นที่แปลงเกษตร จำนวน ๓๖ ครัวเรือน

๕) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนปุ๋ยเคมีสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน ๑๕ ครัวเรือน

๖) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์สัตว์ (ไก่ เป็ด) เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่ จำนวน ๑๐ ครัวเรือน

๗) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์ปลา เพื่อเลี้ยงปลาในบ่อดิน จำนวน ๑๘ ครัวเรือน

๘) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์สำรองเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรยามวิกฤต (สถานการณ์โควิด ๑๙) จำนวน ๒๐ ครัวเรือน

๓.๕ การศึกษาดูงาน

๑) เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพ โดยการศึกษาดูงานในพื้นที่ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในต่างจังหวัด จำนวน ๘ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการศึกษาดูงานของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๒๕ ราย

๔. ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๔

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคก เพื่อส่งเสริมพัฒนาอาชีพทางการเกษตร เพิ่มศักยภาพให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาพื้นที่เกษตรของตนเอง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยมีผลการดำเนินงานปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ดังนี้

๔.๑ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑) รมรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน จำนวน ๑๐๐,๐๐๐๐ กล้า

๒) เกษตรกรได้รับการพัฒนาพื้นที่โดยการขุดยกร่องเพื่อทำเกษตรผสมผสาน เนื้อที่ ๒ ไร่ จำนวน ๑ ครัวเรือน

๔.๒ อบรมหลักสูตร

๑) หลักสูตรการบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน ๑ ราย

๒) หลักสูตรการปลูกพืชผักพืชไร่ ในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด จำนวน ๖ ราย

๓) หลักสูตร การอบรมปาล์มน้ำมัน จำนวน ๖ ราย

๔.๓ การสาธิตในพื้นที่

๑) เกษตรกรได้รับการสาธิตการทำ/การใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ จำนวน ๑๐ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการสาธิตการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด จำนวน ๒๕ ราย

๓) เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสานในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด จำนวน ๓ ราย

๔.๔ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

๑) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงดิน (ปูนขาว โดโลไมท์ หินปูนฝุ่น ปุ๋ยหมัก พืชปุ๋ยสด) เพื่อใช้ปรับปรุงดินเปรี้ยว เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินในแปลงเกษตรสำหรับการปลูกพืชผัก พืชไร่ และไม้ผล จำนวน ๕ ครัวเรือน

๒) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก อาทิ ข้าวโพดหวานไฮบริดส์ ผักบุ้งจีน บวบเหลี่ยม พริกหยวก มะเขือยาว และอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการปลูกพืชผักบริโภคในครัวเรือนปลอดภัยจากสารพิษ และจำหน่ายสร้างรายได้ในครัวเรือนจำนวน ๕ ครัวเรือน

๓) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืช (มะพร้าว ทุเรียน จำปาดะ และส้มโอทับทิมสยาม) เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณบ้านและพื้นที่แปลงเกษตร จำนวน ๓ ครัวเรือน

๔.๕ การศึกษาดูงาน

๑) เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพ โดยการศึกษาดูงานในพื้นที่ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในต่างจังหวัด จำนวน ๒ ราย

๕. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๕.๑ การประกอบอาชีพ โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคก มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๑๐๖ ครัวเรือน การประกอบอาชีพ แบ่งเป็น อาชีพภาคการเกษตร จำนวน ๓๒ ครัวเรือน (๓๐.๑๙%) ซึ่งทำการเกษตรผสมผสาน จำนวน ๑๐ ครัวเรือน (๙.๔๓%) เกษตรเชิงเดี่ยว จำนวน ๒๒ ครัวเรือน (๒๐.๗๕%) และอาชีพนอกภาคการเกษตร จำนวน ๖๔ ครัวเรือน (๖๕.๐๙%) โดยมีการประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด รองลงมาประกอบอาชีพรับราชการ/ลูกจ้างของรัฐ ค้าขาย พนักงานเอกชน และอาชีพอื่นๆ จำนวน ๕ ครัวเรือน (๔.๗๒%)

๕.๒ รายได้ประชากร จากการสำรวจ รายได้เฉลี่ยประชากรโครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคก (๑๐๖ ครัวเรือน) ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ในปี ๒๕๖๘ พบว่า ประชากรมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ ๑๕๓,๓๐๒ บาท/ครัวเรือน/ปี ซึ่งมีประชากร มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน ๕๖ ครัวเรือน (๕๒.๘๓%) และมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน ๕๐ ครัวเรือน (๔๗.๑๗%) ส่วนประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรหลัก มีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ ๑๐๕,๓๐๒ บาท/ครัวเรือน/ปี

๕.๓ กลุ่มอาชีพ จากการสำรวจข้อมูลกลุ่มอาชีพ ในพื้นที่บ้านโคก ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ในปี ๒๕๖๘ พบว่า มีกลุ่มอาชีพ จำนวน ๖ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มทำนา จำนวน ๘๐ ราย กลุ่มปลูกพืชผัก/เกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน ๓๐ ราย กลุ่มทำการเกษตรแบบผสมผสาน จำนวน ๓ ราย กลุ่มจักรเย็บผ้า/กลุ่มปักผ้า (ลายดอกไม้) จำนวน ๑๕ ราย กลุ่มทำขนม จำนวน ๗ ราย และกลุ่มเลี้ยงโค จำนวน ๑๒ ราย

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคก มีพื้นที่ทั้งหมด จำนวน ๑,๑๗๘ ไร่ ปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่เพื่อการเกษตร จำนวน ๗๘๐ ไร่ เป็นพื้นที่ที่ทิ้งร้าง จำนวน ๓๕๒ ไร่ และเป็นพื้นที่ชุมชน/แหล่งน้ำ จำนวน ๔๖ ไร่ โดยพื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่เกษตรกรมีการปลูกยางพารา จำนวน ๓๔๙ ไร่ นาข้าว จำนวน ๓๔๗ ไร่ ปาล์มน้ำมัน จำนวน ๔๘ ไร่ ปลูกพืชผสมผสาน จำนวน ๑๔ ไร่ และอ้อย จำนวน ๒ ไร่ และศูนย์ศึกษาฯ ได้จัดทำเป็นแปลงเรียนรู้การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ จำนวน ๒๐ ไร่

